

ADVIES 2005

Advies Kadervorming

Datum: 1 juli 2020

Voorzitter: Alexandra Smarandescu

Aanwezigen: Alexandra Smarandescu, Isaak Dieleman, Emmy Vandebussche, Mohamed Missaoui, Nick Beerens, Ines De Geest, Ange-Vanessa Nsanzineza, Jan Langeroot, Sabine Ingabire, Jad Zeitouni, Jo Baetens, Maya van de Velde, Eveline Meylemans

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 1 juli 2020, adviseert onder voorzitterschap van Alexandra Smarandescu, en met bovenvermelde aanwezigen unaniem het volgende:

1. We zijn verheugd met de flexibilisering van de kadervormingsvereisten die er mee voor zorgden dat meer kwalitatief opgeleide jongeren tijdens de coronacrisis deze zomer als begeleiding mee kunnen op kamp of activiteiten. 3
2. Vermijd bij het beschrijven van de hoofdcompetentie rond emotionele en fysieke veiligheid en integriteit overbodige en te specifieke verwoordingen. 4
3. Plan een nieuwe grootschalige evaluatie van de regelgeving kadervorming in het laatste jaar van de legislatuur van de huidige minister. 4
4. Monitor de uitval van jongeren tijdens het traject en de evolutie in het aantal attesten aan de hand van de KAVO-tool. Bewaak hierbij in het bijzonder de effecten van het afschaffen van het evaluatiemoment. 4
5. Evalueer de snelle invoering van de nieuwe regelgeving en wees aandachtig voor overgangsproblemen. 5
6. Voorzie voldoende informatie en begeleiding: organiseer nog een infomoment voor de sector om te duiden welke implicaties de wijzigingen in de praktijk zullen hebben. 5
7. Hervorm de trajectboekjes en blijf de sector hierbij betrekken. 5
8. Blijf investeren in de gebruiksvriendelijkheid van de KAVO-tool en vraag hiervoor op regelmatige basis input aan de sector. Digitalisering mag geen drempel zijn. 6
9. Laat jongeren de keuze of ze al dan niet met hun e-ID op de KAVO-tool inloggen. 6
10. Minimaliseer de administratieve ballast bij de evaluatie en herziening van de erkenningsdossiers. 6
11. Wees transparant over wat er precies gecontroleerd wordt tijdens de controles van het departement Cultuur, Jeugd en Media en hanteer steeds dezelfde lijst met criteria. 6
12. Check tijdens de controle van het departement Cultuur, Jeugd en Media of een cursus aan alle vormvereisten voldoet, maar geef vertrouwen aan de begeleiders op vlak van methodieken en begeleidersstijl. 7

1 Situering

Er zijn momenteel 45 organisaties die geattesteerde kadervorming organiseren. De geattesteerde cursussen versterken jonge animatoren, hoofdanimatoren en instructeurs in hun engagement. De trajecten dragen zo bij aan meer kwalitatieve begeleiding in het jeugdwerk. Elke organisatie heeft zijn eigenheid en manier van werken. De regelgeving rond kadervorming is dus vaak een compromis. Ze is niet geschreven op maat van één bepaalde organisatie, maar op maat van het jeugdwerk en de jongeren in Vlaanderen en Brussel. Dit advies is gedragen door de volledige sector als gevolg van een sterk traject dat samen met het Departement Cultuur, Jeugd en Media gelopen werd en waarin iedere organisatie gehoord en tijdig geïnformeerd werd.

Na de uitgevoerde evaluatie van de kadervorming en het daaropvolgende proces dat werd afgelegd in samenspraak met de jeugdsector waren aanpassingen noodzakelijk aan het besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 betreffende de kadervormingstrajecten, vermeld in artikel 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Na de goedkeuring van enkele wijzigingen in het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid worden nu de nodige wijzigingen aan dit uitvoeringsbesluit voorgelegd.

Het voorgelegde uitvoeringsbesluit omvat naast de wijzigingen ter vereenvoudiging van de procedures inzake kadervorming ook de invoering van een nieuw artikel over het hebben van een integriteitsbeleid als erkenningsvoorwaarde en een verhoging van het maximaal aantal leden van de adviescommissies. Over deze wijzigingen spreken we ons graag tevreden uit. We zijn blij dat overleg tussen sector en beleid tot constructieve beslissingen geleid heeft en blijven hierover graag in gesprek.

We zijn verheugd met de flexibilisering en beslissingen genomen in overleg met het jeugdwerk om het hoofd te bieden aan de coronacrisis. Door enkele flexibilisering is het toch mogelijk deze jeugdwerkzomer mogelijk te maken met voldoende en kwalitatief opgeleide begeleiding. We gaan in dit advies op dit punt en enkele van de andere wijzigingen dieper in en geven ook een aantal bredere adviespunten bij de verdere uitrol van kadervorming.

2 Advies

We zijn verheugd met de flexibilisering van de kadervormingsvereisten die er mee voor zorgden dat meer kwalitatief opgeleide jongeren tijdens de coronacrisis deze zomer als begeleiding mee kunnen op kamp of activiteiten.

De coronacrisis bracht de afgelopen maanden ook de lopende kadervormingstrajecten in het gedrang. Dankzij snelle bijstellingen en tijdelijk ingevoerde flexibilisering (zoals het verlengen van de periode waarin een attest behaald kon worden en de mogelijkheid om het theoretisch van het traject op te splitsen in twee blokken rond het stagelukkig) kunnen meer jongeren dit voorjaar en deze zomer hun kadervormingstraject doorlopen.

Ook de door de minister van Jeugd geplande afschaffing van het evaluatiemoment werd vervroegd ingevoerd om meer jongeren aan de slag te kunnen laten gaan als animator. We rekenen erop dat deze maatregel goed wordt gemonitord en geëvalueerd in samenwerking met de sector (zie adviespunt 4).

Vermijd bij het beschrijven van de hoofdcompetentie rond emotionele en fysieke veiligheid en integriteit overbodige en te specifieke verwoordingen.

In het besluit werden na het overleg met de sector nog enkele bewoordingen toegevoegd aan de hoofdcompetentie 'fysieke en emotionele veiligheid'. Zo werd het woord "integriteit" toegevoegd aan de omschrijving van de hoofdcompetentie. Daarnaast werd een aparte specifieke deelcompetentie opgenomen over het bewust omgaan met het gebruik en delen van fotomateriaal. We willen het belang van deze deelcompetentie zeker niet minimaliseren, maar dit is één van de vele deelcompetenties die binnen fysieke en emotionele veiligheid en integriteit vallen. Als er daar één van wordt opgenomen, lijken de niet opgenomen deelcompetenties van minder belang. Tegelijk lijkt het ons niet de bedoeling om een exhaustieve oplijsting te maken van alle thema's en situaties die onder deze hoofdcompetentie vallen. Daarom wordt volgens ons beter gehouden aan de algemene bewoordingen in deelcompetenties a tot c en vragen we om punt d weg te laten uit deze opsomming.

Plan een nieuwe grootschalige evaluatie van de regelgeving kadervorming in het laatste jaar van de legislatuur van de huidige minister.

De realiteit waarin jongeren opgroeien verandert voortdurend – dat hebben de afgelopen maanden op een aparte manier nogmaals bewezen. We vinden het belangrijk dat de geattesteerde kadervormingscursussen hierop kunnen inspelen en de kwaliteit en kwantiteit van de gelopen kadervormingstrajecten niet afneemt. We vragen een nieuwe grootschalige evaluatie in te plannen tijdens het laatste jaar van de legislatuur van de huidige minister (werkingsjaar 2023-2024). Afhankelijk van de resultaten van deze evaluatie kan de regelgeving, indien nodig, opnieuw voorliggen voor eventuele wijzigingen. In nauw overleg met de sector, zoals dit traject ook startte.

We vragen dat de onderhandelingen over deze aanpassingen in een constructieve sfeer kunnen gebeuren, waarbij op voorhand geen afbakeningen worden gemaakt die het denkproces tegenhouden; alles moet op dat moment onderhandelbaar zijn. Op die manier zorgen we er samen voor dat de regelgeving rond kadervorming op de best mogelijke manier ondersteuning biedt voor jongeren, jeugdwerkers en het departement.

Monitor de uitval van jongeren tijdens het traject en de evolutie in het aantal attesten aan de hand van de KAVO-tool. Bewaak hierbij in het bijzonder de effecten van het afschaffen van het evaluatiemoment.

Alle jongeren die starten met een traject animator, hoofdanimator of instructeur registreren zich online via de KAVO-tool. Elke stap die zij zetten in het traject wordt hierin vastgelegd. We weten wanneer de jongere de cursus heeft gevolgd, stage heeft gelopen en aan het (nu afgeschafte) evaluatiemoment heeft deelgenomen.

Zoals we al in verschillende adviezen hebben bepleit, kunnen we samen alleen sterker beleid maken als we over gegevens beschikken om keuzes te maken. Het lijkt ons daarom erg interessant om al deze gegevens uit de KAVO-tool te kunnen halen zodat we een goed beeld hebben van een eventuele uitval van jongeren. Zeker ook dit jaar (met de opkomst van corona en de ingevoerde tijdelijke flexibilisering) kunnen we veel belangrijke informatie halen uit de cijfergegevens.

Het is daarbij cruciaal goed te monitoren hoeveel attesten elk jaar worden gehaald. Sinds de invoering van de nieuwe regelgeving in 2015 was er een daling van het aantal attesten.¹ We moeten dit samen met het departement en het kabinet goed bewaken, de oorzaken ervan onderzoeken en tijdig ingrijpen met ondersteunende maatregelen wanneer deze negatieve trend zich doorzet. Ondertussen is de keuze om het evaluatiemoment af te schaffen gemaakt en ingevoerd. Om de effecten van deze maatregel te evalueren, pleiten we er sterk voor om gedetailleerde cijfers accuraat bij te houden én te ontsluiten. Als de maatregel om het evaluatiemoment af te schaffen niet afdoende blijkt wat betreft de kwaliteit én kwantiteit van de gelopen kadervormingstrajecten, vragen we om, eens de trajecten opnieuw enigszins kunnen normaliseren na deze uitzonderlijke periode, deze afschaffing te herbekijken tijdens de volgende grootschalige evaluatie (zie bovenstaand adviespunt).

Evalueer de snelle invoering van de nieuwe regelgeving en wees aandachtig voor overgangsproblemen.

We zijn dankbaar dat de nieuwe regelgeving snel wordt ingevoerd. De keuze om geen overgangsperiode in te voeren kunnen we enigszins volgen gezien het hier om een flexibilisering van de bestaande regels gaat, maar we vragen toch om met bijzondere aandacht te kijken naar eventuele overgangsproblemen en informering (zie ook volgend adviespunt). Wees aandachtig voor cursisten die tussen de twee systemen dreigen te vallen.

Voorzie voldoende informatie en begeleiding: organiseer nog een infomoment voor de sector om te duiden welke implicaties de wijzigingen in de praktijk zullen hebben.

Voldoende informatie en begeleiding voorzien is cruciaal om de nieuwe regelgeving op een correcte manier te implementeren. Het departement Cultuur, Jeugd en Media organiseerde reeds twee sterke terugkoppelmomenten naar de sector over de stand van zaken van de wijzigingen aan de regelgeving. Het is essentieel dat er voor de invoering van de nieuwe regelgeving en met extra aandacht voor het afschaffen van het evaluatiemoment, een groot informatiemoment voor de sector komt waarin duidelijk wordt uitgelegd welke implicaties de wijzigingen in de praktijk zullen hebben. Creëer op deze momenten ruimte voor de jeugdwerkorganisaties om vragen te stellen.

Hervorm de trajectboekjes en blijf de sector hierbij betrekken.

In het uitvoeringsbesluit staat dat er met een trajectboekje zal worden gewerkt. Het trajectboekje wordt uitgegeven door het departement Cultuur, Jeugd en Media. Op dit moment ondervinden jeugdwerkorganisaties problemen met dit instrument. We vinden het dan ook uitermate belangrijk dat dit wordt aangepast en dat de sector hierbij uitgebreid zal worden gehoord. We staan klaar om hier samen aan verder te werken.

¹ http://sociaalcultureel.be/jeugd/kadervorming_indekiiker.aspx

Blijf investeren in de gebruiksvriendelijkheid van de KAVO-tool en vraag hiervoor op regelmatige basis input aan de sector. Digitalisering mag geen drempel zijn.

Naast alle jongeren die een geattesteerde cursus volgen en zich via de KAVO-tool moeten registreren, moeten ook alle stageplaatsen en cursussen in dit systeem worden ingegeven. Jeugdwerkorganisaties moeten hier sindsdien dus dagelijks en veelvuldig mee aan de slag. Daarom blijft de gebruiksvriendelijkheid van deze tool een absolute prioriteit. De afgelopen jaren werden al verschillende aanpassingen gedaan die de gebruiksvriendelijkheid hebben verhoogd, maar het blijft noodzakelijk hierin te blijven investeren. Aangezien jeugdwerkers en jongeren de topgebruikers zijn van deze tool, lijkt het ons essentieel hun op regelmatige basis input te vragen over pijnpunten van de tool en samen met hen te bekijken welke prioritair zijn.

Laat jongeren de keuze of ze al dan niet met hun e-ID op de KAVO-tool inloggen.

Na de paasvakantie van 2019 werd ingevoerd dat jongeren (vanaf 18 jaar en met een identiteitskaart) zich op de KAVO-tool met hun e-ID moesten inloggen. Niet alle jongeren beschikken echter over hun pincode, een kaartlezer of de juiste informatie hiervoor. Een nieuwe pincode aanvragen vergt een stevige portie administratie die zeker niet voor elke jongere evident is om te doorstaan. Dit verhoogt de inschrijvingsdrempel enorm. We verwijzen hierbij graag naar de passage in de beleidsnota Jeugd van minister Dalle, waarin de ambitie gesteld wordt om de procedures te vereenvoudigen zonder aan kwaliteit in te boeten, en waarin ook naar digitalisering wordt verwezen.

Wij vinden dan ook dat inloggen met e-ID een keuze moet zijn en geen verplichting. We vragen dat alle jongeren het alternatief krijgen om via een e-mailadres in te loggen. Nu kunnen enkel jongeren onder de 18 jaar en jongeren zonder identiteitskaart op die manier inloggen. We vinden het belangrijk dat digitalisering telkens een middel is om jongeren, jeugdwerkers en de administratie makkelijker en sneller de toegang te geven tot inschrijving, gegevens en kadervorming. Het mag geen doel op zich zijn, zeker niet wanneer het bovenstaande doelen belemmert.

Minimaliseer de administratieve ballast bij de evaluatie en herziening van de erkenningsdossiers.

Het erkenningsdossier is een document dat organisaties die geattesteerde kadervorming willen organiseren bij het departement Cultuur, Jeugd en Media moeten indienen. Ze noteren hierin enkele technische gegevens, hun visie op geattesteerde kadervorming en de manier waarop ze tijdens de cursus aan de decretaal vastgelegde competenties zullen werken. Aangezien een organisatie die kadervorming organiseert dit erkenningsdossier op regelmatige basis zal moeten herbekijken, willen we benadrukken dat erop moet worden toegezien dat de organisaties hierdoor geen extra administratieve ballast krijgen. Wanneer het dossier nog steeds in overeenstemming is met hoe de cursussen worden georganiseerd, moeten zij dit niet opnieuw samenstellen en moet een simpele herbevestiging een mogelijkheid zijn.

Wees transparant over wat er precies gecontroleerd wordt tijdens de controles van het departement Cultuur, Jeugd en Media en hanteer steeds dezelfde lijst met criteria.

Het departement Cultuur, Jeugd en Media bezoekt op regelmatige basis geattesteerde kadervormingscursussen. Deze controles verlopen echter niet allemaal op dezelfde manier. Wij vragen meer transparantie over het stappenplan dat de

inspecteurs volgen, zodat organisaties zich hier enerzijds voldoende op kunnen voorbereiden en de willekeur anderzijds tot een minimum wordt beperkt.

Check tijdens de controle van het departement Cultuur, Jeugd en Media of een cursus aan alle vormvereisten voldoet, maar geef vertrouwen aan de begeleiders op vlak van methodieken en begeleidersstijl.

We vragen de inspecteurs om vertrouwen als basishouding aan te nemen. We hebben uiteraard alle begrip voor de controles op de vormvereisten van cursussen, zoals de begeleidereisen of het aantal vormingsuren. Als het echter gaat om methodieken en begeleidersstijl, willen we benadrukken dat jeugdwerkorganisaties over heel wat expertise beschikken over informeel en non-formeel leren, en dat kadervorming binnen het jeugdwerk alleen maar sterker kan worden wanneer hier ook het nodige vertrouwen aan wordt gegeven. De jeugdwerkorganisaties vinden de kwaliteit van de cursussen een prioriteit en nemen zelf al verschillende stappen om de kwaliteit hiervan te bewaken. We vragen de inspecteurs daarom om over deze aspecten geen feedback te geven in hun controleverslag.